Mājas Draugs

5. GADS JŪLIJS/AUGUSTS, 1954 7./51./NR.

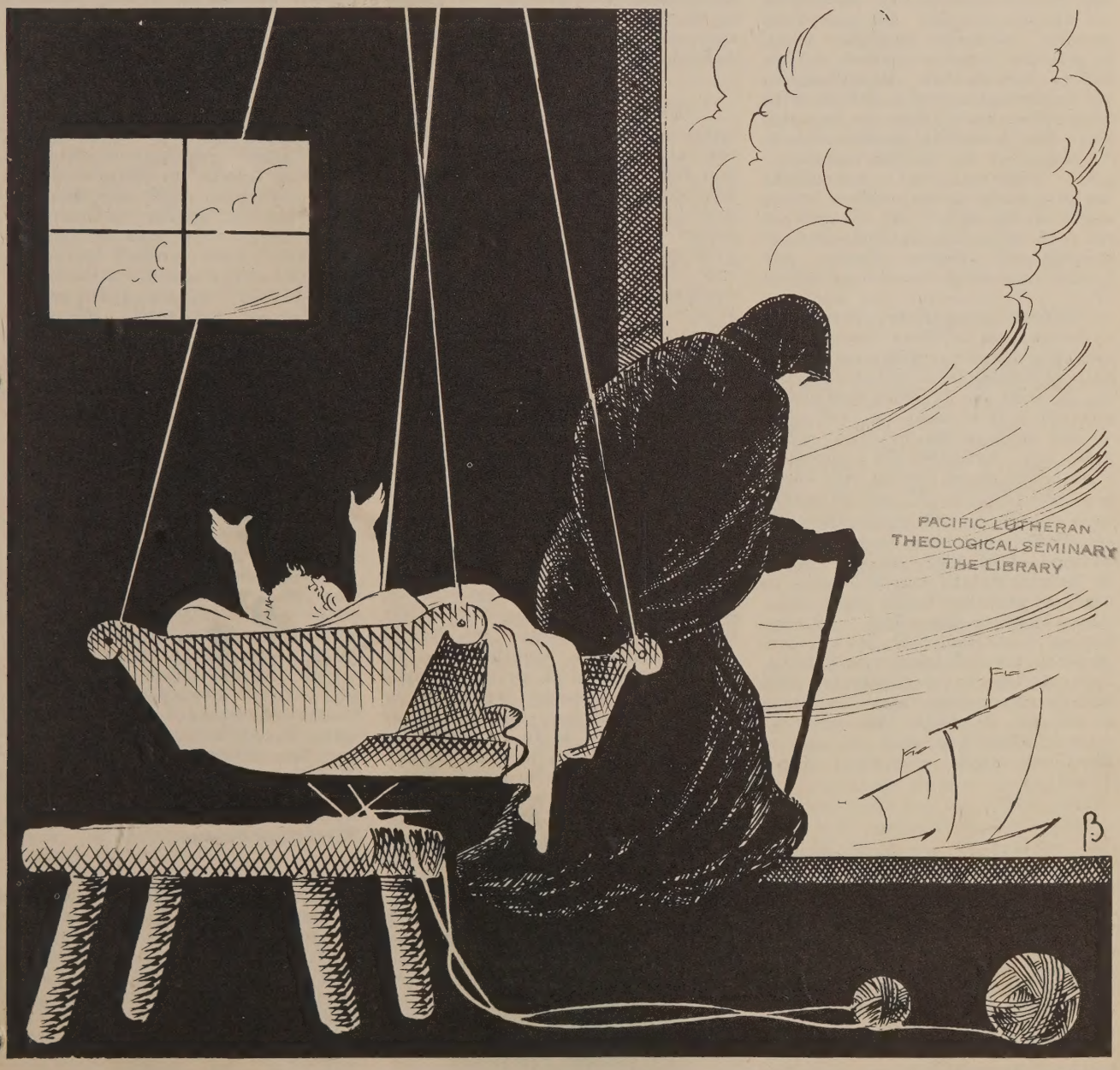

PACIFIC LUTHERAN
THEOLOGICAL SEMINARY
THE LIBRARY

A. Bērziņš - Mums šeit nav paliekama pilsēta (Ebr. 13,14)

MĀC. JĀNIS STRAUTNIEKS

MUMS DZĪVĪBA IR DOTA

(Kapu svētkos)

Vai mēs arī zinām, cik ļoti mums gribas dzīvot? Katrai dzīvai dvašai dzīvība ir augstākā vērtība. Pat tad, kad bēgām no briesmām un kājas vairs neklausīja, kad ceļa malās tikko aizbērti palika kapi ar mūsu mīļajiem, kuŗi mūsu dzīvi mums bija darījuši vērtīgu un dāvājuši tai siltumu un gaismu - dzīvības dziņa bija spēcīgāka par sāpēm, nespēku un nogurumu, un mēs cēlāmies un gājām atkal, jo gribējās dzīvot, dzīvot, dzīvot. Dzīvot gribas pat nelaimīgajiem vergu darba nometnēs, dzīvot vēlas ieslodzītais tumšajā moku pagrabā. Pat šie visnožēlojamākie 20.g.s. ''humānisma un cilvēka autonomijas'' laikmeta upuŗi uzdrošinās cerēt un visas savas cerības ietvert vienā vārdā: dzīvot! Un cik ļoti gan tad mēs - līdz šim izglābtie un daudzējādā ziņā svētītie - šodien varam būt pateicīgi Dievam par dzīvi!

Dzīvot galu galā ir Dieva likts uzdevums, un dzīvības liesma, kas aizdegta pasaules radīšanas dienās, grib degt tālāk no mūžības uz mūžību. Un taču pēc dzīvības ienākšanas pasaulē, tajā ir ienākusi arī nāve, un nav neviena, itin neviena mūsu vidū, kas netrīcētu tās priekšā. Visu mūžu nāves baiļu dēļ esam verdzībā (Ebr. 2, 15), jo ''kuŗa dvēsele apgrēkojas, tā mirs'' (Hez. 18, 4). Pāvils gan zina, ka mirt ir ieguvums (Fil. 1,21), ja viņš mirst ar Kristu, Kristu pagodinādams, un viņš pat gribētu ''labāk atstāt miesas mājokli un būt mājās pie sava Kunga'' (2. Kor. 5,8), bet arī tam jānotiek, lai viņš iemantotu dzīvību, īsto dzīvību, kas parādījusies Jēzū Kristū un par kuŗu vairs nav varas ne velnam, ne nāvei. ''Es nožēlojamais cilvēks! kas mani izraus no šīs nāvei lemtās miesas?'' (Rom. 7, 24).

I

Ka visa miesa nāvei pakļauta, to uzskatāmi liecina arī trūdu lauks - Dieva tīrums, kurp mēs tagad garā aizejam savās kapu svētku pārdomās. Dzimtenē reiz gadu no gada sanācām kopā kādā kapu kalniņā, kur atdusējās tie, kas bija bijuši un aizvien vēl bija sirdij tuvi, kaut arī būdami jau tālu - viņā mūžības krastā. Šeit spējam tikai domās aizstaigāt uz mīļajām kapu kopiņām, kas vairāk un vairāk nolīdzinās līdz ar zemi un kuŗām jau varbūt pāri iet sveši, nevērīgi gājēji. Bet arī šinī zemē ceļa malās visnotaļ mūs sveic Dieva tīrums un atgādinot uzsauc: Kas tu esi, tas es biju; kas es esmu, tas tu būsi! Nāve, nāve, nāve! Un tad šinī nožēlojamā nāves tumsā atskan balss, kas pilnvarota teikt lielāko vārdu, ar ko cilvēku no viņa nožēlojamības tikai patiesi Dievs var izraut: ''Es dzīvoju, un jums būs dzīvot!''

''Es dzīvoju'', saka Jēzus mācekļiem. Ka Jēzus vārdi ir bijuši patiesi, to mācekļi atkal atceras, kad Dzīvais Kungs pēc Lieldienām stāv viņu vidū un kad no viņa dzīvības spēka jauni dzīvības spēki negaidot iestrāvo arī viņu mazajā, gribētos teikt - pēc Lielās piektdienas pēkšņi par visnožēlojamākiem dēvējamo pulciņā. ''Es dzīvoju!'' ir Dieva sauciens Jēzū Kristū pāri nāves līnijai, cauri aizslēgtām durvīm, kas mūs vēl šķir no Dieva, no viņa skaidrības un mūžīgās dzīvības valsts. Ar ''Es dzīvoju!'' Dieva godība dodas mums pazīstama, lai mēs spētu paļauties dzīvības uzvarai pasaulē. ''Es dzīvoju'' - var teikt Jēzus par sevi, jo viņš ar Dievu ir vienībā, neatdalījies, neaizgājis no sava Tēva, un tāpēc pat nāve viņam nekā nevar padarīt. Jēzus dzīvo un - it visa dzīvības pārpilnība ir viņā. ''Jo itin kā Tēvam ir dzīvība pašam sevī, tāpat viņš arī Dēlam ir devis, lai tam būtu dzīvība pašam sevī'' (Jāņa 5,26). Kur šī dievišķā dzīvība manifestējas, tur nāve bēg, līdzīgi kā pavasarī pazūd sniegs saules staros. Ne nāvei, ne tumsas varām, bet Dievam pieder pēdējais vārds, un šo patiesību, ko Jēzus ir atklājis saviem mācekļiem, būs arī mums zināt. Jo ar to izteikts ne tikai Dieva drošinājums, bet vēl kas vairāk: Kristū Jēzū dotais apsolījums, ka visiem, kuŗus Dievs savā Dēlā sapulcinājis, Dēls dos mūžīgo dzīvību (Jāņa 17, 2). Ar ''Es dzīvoju'' Dieva Dēls nenorobežojas no nāves baiļu verdzinātā grēcinieka; dzīvību, kas viņam ir, viņš grib dāvāt arī mums; lai dzīvības liesma degtu, viņš dalās ar mums savā dzīvībā. Un tikai tā - pieņemot Viņa dāvanu, mēs kļūstam par viņa mācekļiem un mums viņa žēlastībā atveras vārti uz īsto dzīvību.

II

Atgādināsimies vēlreiz: ''Jums būs dzīvot'' ir Jēzus vārdi mācekļiem. Pasaule Jēzu neredzēs, bet mācekļi viņu redzēs (14, 19a), jo mūžībā dzīvo Jēzu spēj atmanīt tikai tas, kas pats ir vismaz ceļā uz mūžīgo dzīvību. Kā aklais neredz gaismu un kurlais nedzird nevienu skaņu, tā tam, kas savu dzīvi nesaņem no Dieva, nav saskatāms dzīvais Jēzus ne mūžībā, ne viņa paša dzīves ceļā. Dzīvot, draugi, īstenībā nenozīmē to eksistences posmu, kas mums nolikts no šūpuļa līdz kapam, dzīvot ir - savu es šinī īsajā laika ceļojumā neatlaidīgi vērst uz Dievu un lūdzot saņemt Gara spēkus no augšienes, kā to darīja visnotaļ pirmie mācekļi pēc Jēzus debesbraukšanas un Vasaras svētkiem. Tādā nozīmē Jēzus mūs mudina vadīt savu dzīvi; tikai tie būs īstas dzīves momenti, kuŗos mēs atveŗamies uz augšu, lūkojoties turp, no kurienes vēl arvienu, arī šodien, ir dzirdams mierinājums, drošinājums un apsolījums: ''Es dzīvoju, un jums būs dzīvot!'' Šie brīži, kuŗos mēs esam ar Dievu, ir mūsu īstās dzīves brīži; varbūt tie sastāda it kā skeletu tai mūsu dzīvei, kuŗu mēs dzīvosim - atkal ar un pie Dieva - kad būsim izrauti no šīs tagadējās, nāvei lemtās miesas. Ja mums jau šodien, tāpat kā mācekļiem, izdodas savu dzīvi ielikt Dieva rokā, kas gan tas tad varētu būt, kas mums mūsu dzīvību atņemtu reiz mūžībā? Ja mums dzīve līdz ar Kristu apslēpta Dievā (Kol. 3,3), ja jau tagad līdz ar Jēzu Kristu dzīvojam Dievam (Rom. 6,11), tad Jēzus vārds: ''Jums būs dzīvot'' piepildās pie mums, un jau šeit mēs esam sākuši dzīvot, tā kā Jēzus saprot īsto dzīves uzdevumu, un nākošā dzīve būs un var būt tikai mūsu tagadējās dzīves nenovēršama konsekvence - gan viss kopā kā Dieva žēlastības dāvana.

Bet lai uz mūžīgo dzīvību cerēdami, sevi nemaldinām: citu ceļu uz turieni mums nav - nāves varu nav salauzis neviens cits kā Kristus un neviens cits to arī nekad un nekādējādi nesalauzīs. Tikai tas, kas par sevi ir varējis teikt, ka viņš ir ceļš, patiesība un dzīvība, ir arī mūsu dzīvības garantija. Turpretim paļaujoties uz pašu spēkiem un gudrību, mēs viegli varam pazaudēt

savu mūžīgās dzīvības vainagu jau tagad. Augustins kādreiz par to ir sacījis tā: "Nāve, no kuŗas cilvēks baidās, ir dvēseles aiziešana no miesas. Turpretim tā nāve, no kā cilvēks nebaidās, ir aiziešana no Dieva." Tāpēc jau sirmsirmos laikos Dievs ir brīdinājis savu izredzēto tautu: "Es jums esmu licis priekšā dzīvību un nāvi, svētību un lāstu; tad nu izvēlies dzīvību, ka tu dzīvo, tu un tavs dzimums" (5.Moz. 30,19).

Izvēlies dzīvību vai nāvi! - arī šodien uz katru no mums tiek sacīts, sevišķi mūsu kapu svētku pārdomās mēs nevaram paiet gaŗām šim aicinājumam, ar kuŗu saistīta lielā izšķiršanās, vai mēs gribam no Dieva savu dzīvi saņemt un tā arī to dzīvot - kā no Dieva saņemtu, jeb arī ne. Vai nu mēs satveŗam mācekļiem izstiepto roku: Es dzīvoju, un jums būs dzīvot - un tad dzīvojam, beidzot patiesi sākam dzīvot, lai dzīvotu arī mūžībā - jeb turpinām dzīvot kā paši gribam, ne kā Dievs grib, un ejam pretim mūžīgai nāvei, no kuŗas mūs nekas vairs neizglābs. Trešās varbūtības nav, to liecina arī trūdu lauks - vienalga, vai tas mīļais baltsmilšu kalniņš, kas palika dzimtenē, vai arī kapa bedre svešumā. - Kuŗā pusē Tu stāvi, izšķiries šodien, jo rīt varbūt jau būs par vēlu!

Bet ja tu esi jau izšķīries un izšķīries par Jēzu Kristu, dzīvi un mūžīgo dzīvību, tad arī šīs kapu svētku pārdomas lai Tev pārvēršas par Dieva žēlastības teikšanu, kas savā Dēlā Jēzū Kristū ne Tevi, ne Tavus mīļos nav gribējis atstāt nāvē. Tos mūsu draugus, kas jau stāv Viņa priekšā, varam tikai pieminēt, bet mēs, kas esam vēl dzīvi, lai vedam viens otru pie rokas pretim Kristum, ka reiz visi vienā pulciņā sapulcēti varam teikt savu Kungu un Pestītāju krāšņajā mūžības valodā. Bet arī savā īsajā dzīves laikā lai par visu vairāk iegaumējam to, ka mūsu pateicībai nedrīkst būt gala par lielo Dieva mīlestību, kas mūs drošina un mierina, tā ka patiešām mūsu dzīve gūst jaunu nozīmi un vērtību, kad dzirdam un klausām Jēzus apsolījumam: "Es dzīvoju, un jums būs dzīvot!"

Es dzīvoju, un jums ar' dzīvot būs,
Tā Jēzus drošina Tos, kas še cieši
savienoti kļūs Ar viņu ticībā. Tiem
dzīvība ir dota, Kaut viss še zūd
un nīkst, Un taisnība tā rota, Uz ko
tie cerēt drīkst.

(783. dziesmas 1. pants)

†

PROF. F. TREUS

Par mazu brīdi...

PĀSAULES un dzīves likteņi var stāvēt "uz vietas" -, jeb, - kaut tie nestāv nekad uz vietas īstenībā, - iet savu parasto un diezgan vienmuļo gaitu, cilvēkiem to nemaz neapzinoties, tā it kā mēs dzīvotu vienā un tai pašā istabā. Tas ir, kaut arī esam dzīvokļus mainījuši, pārcēlušies no krasta uz krastu, iemācījušies jaunu valodu un dzīves veidu: kamēr debesis ir mums virs galvām un zeme apakš kājām, tomēr izliekas, ka turpinas tā pati "sēšana un pļaušana, dzimšana un miršana" un viņu cilvēcīgā izdarība dažreiz tiek tikai vēl saredzamāka, jo atceramies - tāpat to veica turcitā vietā cits cilvēks, kā to tagad mēģina jaunajos apstākļos kāds cits.

Un tomēr tā ir tikai šķietamība. Īstenībā tikai ļoti "plāna siena" mūs, šeit šīs zemes iedzīvotājus, šķir no pilnīgi jaunas un citas pasaules. Varbūt gigantiskā sacensība ātruma rekordu uzstādīšanā, lai pārvarētu atstatumus telpā, ietekmē arī mūsu uzskatu maiņu par laiku un tā izpratni: jo momentā, kādai klizmai rodoties, lielais satiksmes līdzeklis pārvēršas netikai pats putekļos, bet aprok zem sevis tā izgudrotājus, stūrmaņus un cilvēkus, kas tam uzticējuši savas "gaitas". Un tāpat tas ir virs zemes. Nāve turpat lodā, kur tu ej, vai brauc. Allaž tas ir tikai acumirklis, kas izšķir, vai sadursme notiek, jeb, vai var no tās izvairīties. Tie ir īsi momenti, kas savās skavās tur tik daudz notikumu, atbildīgu izšķirīgu dzīves ieganstu un iespēju. Te tu stāvi un tu vari zaudēt un arī ko gūt.

Bet zīmīgi tas, ka šī apziņa moderno cilvēku tikai retumis pieved tuvāki Dieva un mūžības izpratnei. Varbūt pat raksturīgi, ka upuŗus un sāpes jaunlaiku cilvēks tā kā saņem un panes daudz vienaldzīgāki, jā pat ar zināmu "notrulinājumu" jūtās. Mazākais to apliecinājums allaž ir noslēpts un kluss. Bet zīmīgi gan, ka tieši technisko arodu pārstāvji šodien daudz dziļāki sakņojas reliģijā. Viņu pievēršanās Dievam ir nopietna. Mazrunības subjektīvā iezīme nereti ir saistīta ar zināmu ārējo skepsi pret reliģijas apliecinājumiem vārdos. Liekas, ka dzīves censonis vēro, kas īstenībā būs varonis: vai tas, kas par varonību runā, jeb tas, kas dara un klusu cieš. Un tomēr sabiedrībā šāds loceklis iekļaujas labprāt un tas pat jaunajos apstākļos ir mazākā mērā savrupgājējs, nekā senākais inteliģentais ideālists. Reālisma apdraudētāji ir: materiālisms, stoiskā izturēšanās un aklais (bez personīga Dieva) fatālisms. Ap mūsdienu cilvēku šo spēku ārēja un iekšēja cīņa nav rimusi, bet tā turpinās. Šis garīgais klimats, kuŗā sabiedrīskā dzīve norit, ir tiklab socioloģiska, kā arī individa un psīcholoģiska parādība. Ne vienmēr iespējams noteikt, kas kuŗu vairāk ietekmē: āriene, jeb iekšējās balsis cilvēka krūtīs un kustības, kas dzimst no tīri cilvēcīgajām "vecā Adama" tieksmēm.

Ja nu visu dzīvi, kāda šodien tā parādās un zem šī plīvura iekšienē ir, nostāda Jēzus vārda gaismā: "par mazu brīdi..." jeb Augstā Priesteŗa lūgšanas Jāņa ev. 17. nodaļas garā vērojam, ka tam Kungam rūp un Viņš ir gatavs netikai savas Godības un Paaugstināšanas stundai, bet ka vēl vairāk Viņam pie sirds ir tam uzticēto likteņi, kuŗus Viņš uz brīdi taisas atstāt vienus, - tad visa ievirze un daudzi soļi mūsu dzīvē izrādas nepareizi: tiem trūkst mūžības izmēru - kā dziļumā, tā plašumā. Ka "visi ir viens" liekas daudziem vienaldzīgs tēmats. Vēl katrs skatās, kā tikt otram gaŗām, kā aizsteigties pa citu, bieži arī aplamu un nelabu ceļu, otram priekšā, lai kaut vai uz īsu brīdi parādītu savu labāko prasmi un lielāko maņu. Un cik žēl, ka tieši šeit un tādos gadījumos tiek nodarīti darbi, runāti un domāti vārdi, kas "nekristīgi" būdami, paliek par šķērsli starp cilvēku un Dievu no vienas, un cilvēku un viņa tuvāko brāli no otras puses. Mūsu laikmets ir grēku pilns. Tas pazīst heroismu un zin heroiskas cīņas, bet tas ir arī egoistiskāks nekā jebkurš cits laiks. Lai pārdomājam, vai esam viņa vērti!

†

MĀC. OSV. GULBIS

MĒS UN VIŅI

(Bībeles stunda par 1. Jāņa vēst. 4. nodaļu, ASV vidienas steitu latv. māc. un dr. pārstāvju sanāksmē Čikagā, 1954. gada 29. maijā)

JAU pats pirmais mūsu teksta pants dod mūsu Bībeles stundai tēmatu; tas ir: Mēs un viņi.

1. ticības aspektā (1 - 6)
2. mīlestības aspektā (7 - 21)

Mūsu dzīves straume, diemžēl, jau sen vairs neplūst savā rāmajā, ierastajā plūdumā. Negribas ticēt, ka savus jaunos krastus tā jau būtu atradusi, bet nav šaubu par to, ka vecos krastus tā atstājusi. Mēs esam padoti jaunām ietekmēm - te un tur, svešumā un dzimtenē - un tiekam ietekmēti, vienalga, vai mūsu nostāja ir tāda, vai citāda, pozitīva vai negatīva, vienalga, vai mēs pieņemam, vai noraidām, pieslejamies, vai saslejamies.

Ir tāpēc arī pats par sevi saprotams, ka jaunos apstākļos ir jāuzduras jaunām krācēm, un ka vairs nevaram tām pāri tikt, kā tikām vakar, aizvakar. Bet būtu bēdīgi, ja sava laika problēmas mēs nespētu - un vēl bēdīgāk, ja nemēģinātu - risināt Dieva vārda gaismā. Tāpēc, lai arī cik svarīgi mums kristīgā pacietībā un iecietībā uzklausīt vienam otra domas, daudz svarīgāk ir uzklausīt, ko saka mūsu Kungs un Viņa apustuļi. Un te nu izrādās, ka mūsu problēmatika lielā mērā ir arī pirmkristīgās draudzes problēmatika: mēs un viņi - mēs un pasaule, mēs un Kristus draudze, mēs un mūsu brālis un māsa Kristū. Šie jautājumi bija jānoskaidro arī pirmdraudzei.

1. Pasaule vēl nekad nav bijusi vienota pasaule - viens gans un viens ganāmpulks, Kristus - Labais gans un visas tautas Viņa ganāmpulks. Bet nevar būt šaubu, ka tādu - kristīgu un vienotu pasauli Kristus vēlējies, citādi Viņš saviem mācekļiem nebūtu teicis: "Eita un dariet par mācekļiem visas tautas, tās kristīdami... un mācīdami turēt visu, ko es jums esmu pavēlējis" (Mat. ev. 28, 19-20). - Kristieši un nekristieši, kristītie un nekristītie, tie, kam mācīts, un tie, kas par Kristu neko nav dzirdējuši. Tāda bija seno laiku pasaule. Un šādā pasaulē tāpēc arī sākot no apustuļu laikiem līdz pat mūsu dienām ir strādāts misijas darbs. Sekmes ir bijušas dažādas, un dažādas ir bijušas arī metodes, atzīstamas un arī tādas, kuŗas mūsu dienās vairs atzīt nevaram, bet mērķis ir tas pats: pasauli kristianizēt, visus pasaules ļaudis padarīt par Kristus mācekļiem. Kā to vislabāk izdarīt, kā tikt šim mērķim tuvāk, tas joprojām ir arī mūsu dienu jautājums, bet šim senajam jautājumam līdzās un pāri nostājas cits jautājums, cita pasaule un cits cilvēks. Mūsdienu smagākā problēma sen vairs nav cilvēks, kas Kristu nepazīst. Mūsdienu smagākā problēma ir cilvēks, kas Kristu atsakās pazīt. Seno laiku cilvēks ir nezinātājs, jauno laiku cilvēks - atkritējs, un jauno laiku problēma - ko iesākt ar atkritēju cilvēku?

Mēs dzīvojam sašķeltā pasaulē. Bet ne jau tikai žogi, robežas un priekškari mūs šķir, bet - gars, gars, kas Kristu apliecina un gars, kas Viņu noliedz, patiesības un maldu gars, Kristus un antikristus gars.

Tā ir jauna situācija. Tolaik, kad dzīvoja 1. Jāņa vēstules autors, tas tā nebija; tačū gars, kas tagad par savu mitekli izvēlējies austrumu stepes, bija jūtams arī toreiz. "Antikristus gars", saka 1. Jāņa vēstules autors, "par ko jūs esat dzirdējuši, ka viņš nāks - tas jau tagad ir pasaulē." Bērns tikai kļuvis par vīru. Neskaidrie, nenoteiktie bērna vaibsti kļuvuši asi un stingri, nedrošie bērna soļi - smagi un noteikti un neskaidrie bērna šļupsti - skaidra un nepārprotama valoda. Nav brīnums, ka tie, kas kaut reizi ieskatījušies šī gara sejā, nemaz nerunājot par tiem, kas viņa važas jutuši paši uz savas miesas, pūlas ko darīt, ja ne vairāk - sevi un savējos pasargāt, valņus celt, mēzt un tīrīt savas mājas. Tūkstošiem un miljoniem ļaužu mūsdienu pasaulē ir pret antikristu, un viņu skaits ik dienas aug. Tas tomēr vēl nenozīmē, ka tāpēc vien viņi jau ir ar Kristu. Viņi ir pret antikristu, viņi nav pret Kristu, bet, diemžēl, tikai retumis ar Kristu.

Ir skaidrs, ka no kristīga cilvēka jāprasa vairāk. Kristietība, kas nav pret Kristu, bet arī nav ar Kristu, ir bēdīga kristietība. Bet vai tāda nav mūsdienu kristietība?

Kādas tad nu ir mūsu attiecības ar Kristu?

"Pārbaudiet garus..." aicina 1. Jāņa vēstules autors - un nevien sava laika ļaudis, arī mūs - "ikviens gars, kas apliecina Jēzu Kristu miesā nākušu, ir no Dieva. Un ikviens gars, kas neapliecina Jēzu, nav no Dieva, tas ir antikristus gars..."

Šie apustuļa vārdi no pasaules mūs ieved draudzē, no pagalma, kur ir skatītāji un garāmgājēji, pircēji un pārdevēji, draugi un nedraugi - svētnīcā, draugu pulkā. Pasaulē ir Kristus un antikristus gars. Bet kā nu ir ar draudzi?

Pirmā kristīgā draudze bija gara draudze - kā zelta lukturis uz Dieva altāŗa, kas Vasarsvētku rītā uzliesmoja gara ugunīs. Pirms tam bija mācekļi, pulciņš sekotāju, piekritēji, apbrīnotāji, pielūdzēji - kā tikko plaukstošā kviešu druvā vāls. Bet Lielā piekta viņus tā bija izklīdinājusi, ka kūlītī sasiet nespēja pat Lieldiena. Kas sveces iededza šai zelta lukturī, bij - Svētais gars. Un Svētais gars bij tas, kas Kristus druvā sēja kūlīšus.

Bet nu, arī šajā pirmkristiešu draudzē ir ļaudis - un tie ir gara ļaudis -, par kuŗiem 1. Jāņa vēstules autoram, diemžēl, jāsaka: tie Dieva gara ļaudis nav. Kā senos laikos Zauls, viņi varbūt par galvas tiesu paceļas pāri savai apkārtnei. Viņi ir lieliski runātāji. Viņiem netrūkst klausītāju, jo, acīm redzot, viņi runā tā, kā klausītājiem "ausis niez", bet viņi ir cita gara ierocis. Viņi Kristus draudzē ienes citu garu, pasaules garu. Viņu runas ir pasaulīgas. Viņi nav pret Kristu. Tieši pretēji, uz Kristu viņi labprāt atsaucas un Viņa vārdu labprāt daudzina. Bet viņi arī nav ar Kristu. Viņiem ir citi mērķi. Viņi deg gara ugunīs un iededzina arī citus. Bet svētā gara ugunis tās nav. Teikdamies draudzi ceļam, patiesībā viņi to ārda, un, viņos klausoties, ko iebilst grūti, jo sev ap pleciem viņi apmetuši pravieša mēteli.

J. Rozentāls - No kapsētas

Kas ir šie ļaudis? Nedomāju, ka mums še būtu jāpūlas viņus identificēt. Vārdā viņi nav saukti. Viņu vārdi ir bijuši smiltīs rakstīti. 1. Jāņa vēstules autors tos nav centies izburtot. Līdz mūsu dienām tie nav uzglabājušies. Tos laika vējs ir sen jau izdzēsis. Bet viņu nostāja nav zudusi arī mūsu dienās. Jēzus Kristus viņiem ir tikai gars, mēs tagad varbūt teiktu - liels gars, bet Viņš nav Kungs; liels pravietis - bet Viņš nav Dieva Dēls. Un tāpēc viņi runā gan, un šodien apmēram tāpat kā vakar, aizvakar - bet vienu viņi nespēj - liecināt. Un tur ir liela starpība: vai tikai runājam, vai liecinām.

Bet kāda ir mūsu nostāja pret Kristu, tāda ir mūsu liecība.

Vai te nav vietā jautāt, ko mes liecinām?

Apustulim arī te taisnība: cilvēks var liecināt tikai par to, ko viņš redzējis, pieredzējis un pārliecinājies. Mēs esam ieskatījušies antikristus gara sejā, viņa upuru kliedzieni vēl tagad skan mums ausīs un viņa važu zīmes mūsu miesās paliks visu mūžu. Mēs liecinām par antikristus garu. Un tā ir iespaidīga liecība. Bet vai mēs tāpat spējam arī liecināt par Kristu? Mēs pazīstam grēku un grēka postu, un par to mēs liecinām. Bet, vai arī par Dieva žēlastību? Mēs nākam no lielām bēdām, mūsu sirdis ir bēdu pilnas, un - ar ko sirds ir pilna, par to mute runā. Bet vai arī par Dieva laipnību? Mēs lieliski varam aprakstīt elli, un, viņas šausmas tēlojot, mums krāsu nepietrūkst, jo elles pievārtē mēs paši esam bijuši, bet kad mums jārunā par debesīm, tad mūsu krāsu palete ir tukša. Tas, protams, ir cilvēcīgi, un pat tik lielam krāsu meistaram kā Dantem neklājās labāk. Bet tas nav tas, ko no mums gaida mūsu Kungs.

Kristum nebija un nav vienalga, ko par Viņu saka pasaule, rakstos mācītie un nemācītie, un, kamēr esam pasaulē, tas, protams, nav vienalga arī mums. Bet daudz, daudz svarīgāk par to, ko saka pasaule un viņas "zīmju tulki", ir tas, ko sakām mēs.

"Bet kad Jēzus nonāca Filipa Cezarejas robežās, Viņš vaicāja saviem mācekļiem un sacīja: Ko ļaudis saka par Cilvēka Dēlu, kas Viņš esot? Un viņi atbildēja: citi saka: Jānis Kristītājs; citi: Elija, vēl citi: Jeremija, vai kāds no praviešiem. Viņš uz tiem sacīja: Bet ko tad jūs par mani sakāt, kas es esmu? Tad Šimanis Pēteris atbildēja un sacīja: Tu esi Kristus, dzīvā Dieva Dēls." (Mat. ev. 16, 13-16).

Kamēr Šimaņa Pēteŗa atbilde nav arī mūsu atbilde, mēs varbūt esam labi tautas vai sabiedriski darbinieki, nacionālas vai humānisķas idejas paudēji, ļaužu pulcinātāji, vienotāji un sensenu dārgumu sargi, bet ne Kristus kalpi, un Dieva gara mums nav.

Mēs un pasaule, mēs un mūsu brālis un māsa Kristū - šīs attiecības un tamlīdz arī mūsu darba panākums draudzē un pasaulē nosaka mūsu attiecības ar Kristu.

Kaut arī par mums apustulis varētu teikt: "Jūs, bērniņi, esat no Dieva, un esat viņus uzvarējuši, jo lielāks ir tas, kas jūsos, nekā tas, kas pasaulē!" Un kaut arī mēs tā varētu runāt s a v a i draudzei! Ar

EDVARTS TŪTERS

Tev savas dziesmas sūtu

TEV, DIEVS, ES SAVAS DZIESMAS SŪTU,
TEV, KAS MAN ELPU DĀVĀJIS;
BEZ TEVIS SALTS ES AKMENS BŪTU,
KAS MĒMS GUĻ ZEMĒ IEGRIMIS.

TU GAISMU IZLĒJIS PĀR MANI,
MAN DZĪVU GARU DEVIS TU,
LAI JAUST ES SPĒTU PAVASARI
UN SAULES KOŠO MIRDZUMU.

TEV, DIEVS, - JO CITA DIEVA NAVA -,
ES GRIBU BIJĪGS TUVOTIES:
DOD DIENĀM GAISMU GAISMA TAVA,
DOD MIERU DVĒSELEI - TAVS MIERS.

...TEV, DIEVS, ES SAVAS DZIESMAS SŪTU,
TU DZĪVOT MAN UN ELPOT LIEC.
BEZ TEVIS SALTS ES AKMENS BŪTU,
KAS NEZINA KĀ SMARŽO ZIEDS.

bāršanu un tiesāšanu, biedināšanu un draudēšanu nekas liels nav panākams. Evaņģelijs ir labā vēsts.

2.

Bet, kur ir ticība, tur jābūt arī mīlestībai, jo viena bez otras tās lāga nav domājamas. Ticība ir ņēmēja, mīlestība - devāja; un ko ar labo roku saņemam, tas kreisai rokai jādod tālāk.

Kristus nosaka mūsu attiecības ar pasauli un tuvāko, bet tuvākais savukārt nosaka mūsu attiecības ar Dievu. Citiem vārdiem - kādas ir mūsu attiecības ar Kristu, tādas ir mūsu attiecības ar pasauli un tuvāko, un kādas ir mūsu attiecības ar tuvāko, tādas ir mūsu attiecības ar Dievu. - Reliģiskā ražu reakcija.

Tā, no kristoloģijas nonākam antropoloģijā, no kristocentrisma - antropocentrismā. Bet tas ir bīstams apvidus, un ne viens vien te pazaudējis ceļu - Kristu: cilvēks - visa centrā. Cilvēks visu lietu mērs. Cilvēks - cilvēka dievs, un cilvēks - cilvēka kalps. Bet ja jau man jāizvēlas, būt kalpam vai "dievam", tad, protams, ka es labāk gribēšu būt "dievs". Un ja jau cilvēks ir visa centrs, kāpēc tad lai "es" nebūtu šis centrs? Antropocentrisms noved egocentrismā. Un egocentrisma virpulī ierautam cilvēkam vairs nav tuvākā. Viņa jautājums: "Vai es esmu sava brāļa sargs?" Un viņa atbilde: "Palīdzi pats sev!"

Acīm redzot, te mēs esam ienākuši strupceļā. Tāpēc iesim citu ceļu. Iesim pie humānisma. Vai var būt vēl kas skaistāks un mūsu dienās nepieciešamāks par cēlu, apgarotu cilvēcību? Bet humānisms, kam arī mūsu dienās himnas dzied un rotas kaļ - un parasti no kristietības sudraba un zelta! - tieši mūsu dienās ir izrādījies visnepateicīgākais elks. Tajā pašā laikā, kad viņam kvēpina un himnas dzied, no katras viņa piedurknes birst bailes. Mēs dzīvojam pasaulē, kas trīc un raustās baiļu agonijā. Un jo šo elku poš un izrotā, jo grūtāk noslēpt, cik tas izdrupis un ķrimju saēsts.

Mēs allaž sūrojamies: visa vaina ir tā, ka cilvēks aizgājis no Dieva. Un tiešām: tā tas arī ir. Bet pirms cilvēks aizgāja no Dieva un tajā pašā laikā, kad cilvēks aizgāja no Dieva, viņš aizgāja no mīlestības. Tāpēc ir bailes. Kur ir mīlestība, tur baiļu nav. Tāpēc cilvēks ir reizē elks un problēma. Bet velti to lūkot atrisināt, rokoties cilvēka dvēseles pazemē, kā to dara vairums mūsdienu psihologu. Kur ir pazeme, tur ir tumsa. Pirmie kristieši nebija tumsa, bet gaismas bērni. Pār viņiem mirdzēja Dieva mīlestības saule. Un ja mēs gribam cilvēka problēmu atrisināt, tad šajā saulē jāiznāk ir arī mums.

"Dievs mūs... ir mīlējis..."

"Tik ļoti Dievs pasauli mīlējis, ka Viņš devis savu vienpiedzimušo Dēlu, lai neviens, kas Viņam tic, nepazustu, bet dabūtu mūžīgo dzīvību." - Klasiskais Jāņa ev. 3. nodaļas 16. pants. Un 1. Jāņa vēst. 4. nodaļas 9. pantā atrodam šīs pašas domas šādu variantu: "Redzama kļuvusi ir Dieva mīlestība mūsu starpā, Dievam savu vienpiedzimušo Dēlu sūtot pasaulē, lai mēs dzīvotu caur Viņu."

Dievs mūs mīlējis... Mūs, vētrā vētītos, sātana sietā sijātos! Tas skan drusku neparasti, laikmetam un apstākļiem nepiemēroti. Bet tā ir kristiānismam neatņemama pamatdoma; un mēs nedrīkstam to atstāt tikai "reliģiskiem jūsmotājiem" un sava laikmeta laimes lutekļiem.

Dievs mūs ir mīlējis. Un kāds tam secinājums? - "Ja nu Dievs mūs tā ir mīlējis, tad arī mums pienākas citam citu mīlēt." Un nevien tos, kas tālumā, kas arī savā zemē jūtas it kā elles pievārtē! Tālie bērni katrai mātei esot mīļākie; un tālie brāļi arī mums ir mīļākie, jo tie ir cietēji. Bet tālo allaž ir vieglāk mīlēt nekā tuvo. Tālumā skabargu brāļa acī neredzam. Bet nevien tie, kas tālumā, mums jāmīl arī tie, kas tuvu, un nevien tie, ko varbūt šajā saulē neredzēsim vairs, bet arī tie, ko redzam. "Dievu neviens nekad nav redzējis... ja (nu) kāds saka: es mīlu Dievu un ienīst savu brāli, tad viņš ir melis, jo, kas nemīl savu brāli, ko viņš ir redzējis, nevar mīlēt Dievu, ko viņš nav redzējis."

Bet mīlēt nozīmē "aizbildināt, visu labu runāt un visas lietas par labu griezt." Mīlēt nozīmē dzīvot ne tikai savu, bet arī sava tuvākā dzīvi. Mīlēt nozīmē priecāties ar priecīgajiem un bēdāties ar bēdīgajiem. Mīlestība tic, cerē, panes, apklāj... (1. Kor. 13).

Mīlestība ir mūsu vienības ķīla, mūsu pestīšanas priekšnosacījums, mūsu pastāvēšanas garantija tiesas dienā. Un ja mēs gribam būt viens gans un viens ganāmpulks, "viena sirds un viena dvēsele" (Ap. d. 4, 32) un "izglābties no samaitātās cilts" (Ap. d. 2,39), tad mums jāpaliek ticībā un mīlestībā, Kristū un Dievā, jo "Dievs ir mīlestība, un kas paliek mīlestībā, tas paliek Dievā un Dievs viņā" (1. Jāņa 4,16), un neviens nenāk pie Tēva, kā vien caur Dēlu (Jāņa ev. 14, 6).

Tā mūsu Bībeles stunda izskan aicinājumā: "Mīļie, mīlēsim cits citu, jo mīlestība ir no Dieva, un katrs, kas mīl, ir no Dieva dzimis un atzīst Dievu" (1. Jāņa 4,7), un apliecināsim Kungu Jēzu Kristu, jo, "kas apliecina, ka Jēzus ir Dieva Dēls, tanī paliek Dievs un viņš paliek Dievā" (1. Jāņa 4, 15).

ADAMS JENDE

1918. GADA janvāŗa beigās Vidzemē pie varas nāca komūnisti, bet viņu stāvoklis bija kritisks. 18. februārī izbeidzās vācu-krievu pamiera līgums. Vācu kaŗa pulki devās uzbrukumā un ieņēma vienu apgabalu pēc otra. Komūnisti bēga, taču pirms tam vēl gribēja atriebties saviem pretiniekiem un tiešām arī nodarīja daudz posta.

Cēsu apriņķī apcietināja kādas 60 personas, to vidū arī Raunas mācītāju Ādamu Jendi. 13. februārī vietējā izpildu komiteja izdarīja kratīšanu pastorātā, meklējot "apslēptu labību". Kaut gan tādu nekur neatrada, mācītāju tomēr apcietināja un nosūtīja uz Smilteni nopratināšanai. Tur Jendem pārmeta, ka arī viņš parakstījis lūgumu, kuŗā vāciešiem tikuši aicināti atbrīvot zemi no komūnistu terrora.

Apvainojumi bija nepatiesi. Jende jau agrāk bija izteicies: "Lai arī komūnisti izdara visādas nejēdzības, tomēr kā latvietis nevaru aicināt svešu kaŗaspēku savā zemē." Pie viņa gan bija griezušies pēc paraksta, bet Jende to nebija devis. Kas viņu pazina, tas zināja, cik daudz asumu Jendem bijis ar vāciešiem. Kaut arī viņš tikpat asi noraidīja sarkano revolūciju, godīgs spriedējs nevarēja pielaist, ka Jende būtu atkāpies no savas kristīga cilvēka stājas un dedzīgā patriotisma.

Juku laikos notiek visādas pārestības un nejaušības. Visnotaļ tās piemeklēja Jendi. Smiltenei tuvojās vācu kaŗa pulki, apcietināto tālāka izmeklēšana bija jāpārtrauc. Deva rīkojumu nelaimīgos pārvest uz Pleskavu.

Dr. K. Beldava grāmatā "Mācītāji, kas nāvē gāja" par to lasām: "Tas bija drausmīgs ceļojums. Te brauca uz priekšu, te atkal atpakaļ, atkarībā no tā, vai vācieši tuvojās vai atkāpās; atsvabināja vai aizņēma ceļu. Beidzot nelaimīgos arestantus ievietoja lopu vagonā un vilciens aizripoja uz Pleskavu. Netālu no pilsētas vilciens pēkšņi apstājās un apcietinātiem paziņoja: "Vācietis ieņēmis Pleskavu un Pēterpili. Bet ja cerat viņus kā dzīvotāji tur sveikt, tad jūs maldaties."

Un tagad, tas bija 24. februāŗa rītā, sākās drausmīgais. Apcietinātos vienu pēc otra izgrūda no vagona un turpat dzelzceļa malā nogalināja vairākiem šāvieniem.

Vagonā valda drausmīgs uzbudinājums, kuŗš būs nākošais? Viens skaļā balsī lūdz Dievu, citi sauc pēc palīdzības, daži brīvprātīgi dodas slepkavu rokās. "Varbūt mūsu nāve nāks dzimtenei par svētību", tā viņi sevi priecina.

Pienāca Jendes kārta. Kad Jendi izgrūž no vagona, viņš, sāpju pārņemts, izsaucas: "Brāļi, brāļi, ko jūs darāt?"

Atskan šāvieni - viņš apklust...

Te slepkavošana tiek pārtraukta. Pienākusi vēsts: ceļš uz Pleskavu brīvs. Tad jau var braukt tālāk. Un vilciens turpina savu gaitu. Vairāki apcietinātie palikuši dzīvi, to vidū arī daži mācītāji, bet Jendes vairs nav. -

Prāv. J. Ķullītis, kas tai laikā pie māc. A. Jendes Raunā bijis kandidāts un bijis klāt pie sava seniora apcietināšanas, stāsta, ka Jende pieminētajā nošaušanā sākumā ticis tikai smagi ievainots un lūdzis lai dod žēlastības lodi. Tas tad arī izdarīts. Ķullītis sakropļoto līķi sagaidījis un piedalījies bērēs.

Jendes mirstīgās atliekas J. Ķullītis ar dievvārdiem izvadīja no mācītāja muižas uz Raunas baznīcu. Bēŗu dievkalpojumā runāja Cēsu iecirkņa prāvests K. Avots, māc. K. Beldavs un A. Niedra. Tai pat reizē apglabāja arī nošauto Raunas baznīcas priekšnieku Balodi.

Boļševisma pirmais vilnis 1918. gadā paņēma trīs mācītāju dzīvības. Divi dienas pirms Jendes asinsliecinieku nāvē krita Gaujienas mācītājs H.L. Adolfijs un Matīšu mācītājs Ludvigs Čiško.

*

Ādams Jende par mācītāju Raunā bija kalpojis 20 gadu, no 1897. gada līdz savai nāvei 1918.g.

Kā tautas mācītājs viņš ienāca, kā tāds arī aizgāja, tāds palicis atmiņā un iegājis vēsturē. Raunā viņu ievēlēja latviešu vairākums pret vācu kandidātu. Konsistorijas prezidents Jendi vēl gribējis atrunāt: "Mīļais Jende, es naktī redzēju sapni. Tur bija mājiens, ka tev tomēr jāiet uz Krieviju." Jende lūdz laiku pārdomāt līdz rītam. Nākamā dienā viņš prezidentam saka, ka naktī redzējis sapni, un tur bijis mājiens, ka viņam noteikti jāpaliek Raunā. (Atstāstījis zv. adv. P. Eglītis). - Jende paliek. Un kad sarkanie revolucionāri aizkaŗ baznīcas un dievnamos notura savus mītiņus ar kaujas saucieniem uz lūpām, tad Raunā tas nenotiek. Pret to ļoti krasi protestē Jende, un bezdievji piekāpjas, jo zina, ka aiz mācītāja stāv tauta.

1905./1906. gada nemierus Jende uzskata par latviešu tautas brīvības cīņu, uz ko aizrādījis arī Oskars Šāberts savā grāmatā par Baltijas martīriem (Baltisches Martyrerbuch, 68. lpp.). Prāvests E. Bergs atceras kādu Vidzemes sinodes konferenci 1906. gadā, kuŗā Jende izteicies, ka būtu neprātīgi pretoties revolucionārai kustībai. Tas būtu tāpat, kā kad cilvēks stātos pretim dzelzceļa vilcienam.

1917. gadā, pirmā pasaules kaŗa beigu posmā, kad latvieši organizējās paši savai valstiskai nākotnei, tauta Jendi ievēl par deputātu Vidzemes pirmajā zemes padomē.

K. Beldavs minētā grāmatā viņu raksturo tā: "Jende bija īsts tautas dēls... Jendes personā apvienojās latviešu nacionālisms ar evaņģelisku kristīgumu. Savā darbā viņš tieši gāja pie tautas, būdams pastāvīgi viņas viesībās un izrīkojumos un arī še, ārpus baznīcas, centās ienest kaut ko no Kristus gara".

Laika biedri Jendi visumā raksturo kā ortodoksu teologu, kas stingri stāv par Dieva vārda patiesībām. Bet tās viņš grib padarīt dzīvas savu ļaužu sirdīs. Tādēļ savos sprediķos viņš sniedzas iekšā tiešajā dzīvē un apcerēdams aktualitātes, kas nodarbina visu prātus, parāda tās mūžības gaismā. Enerģisks kustībās, ātrs rīcībā, tāds viņš bija dzīvē, un tāds pat spraigs arī kancelē, pazemā balsī šķildams asas domas; vērsās pret sabiedrī-

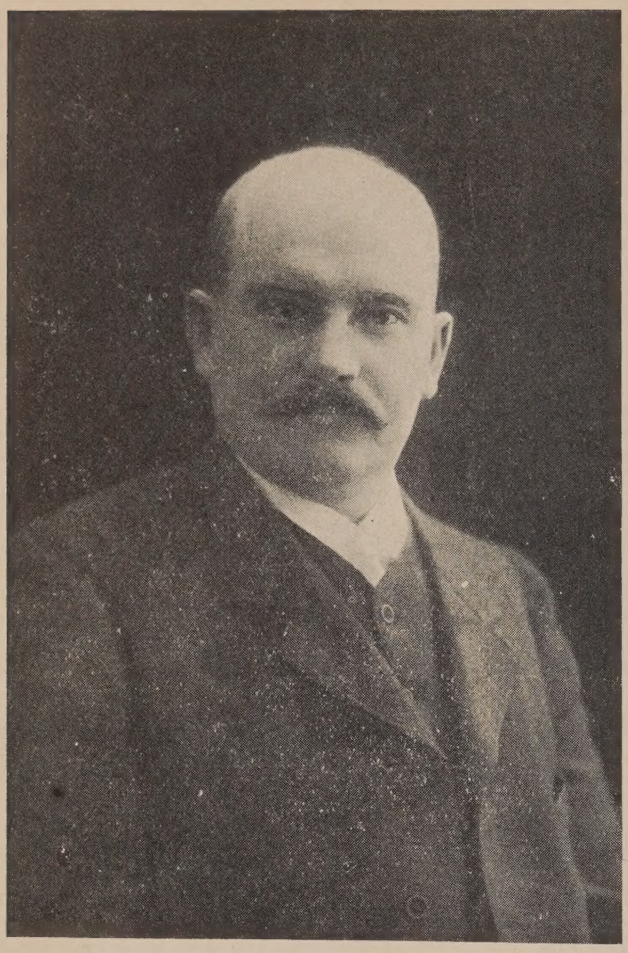

Ādams Jende

Raunas draudzes patroni no draudzes sāka izstāties, pārejot citur - tai laikā gluži neparasta parādība.

Toties ar saviem ļaudīm Jende bija savs cilvēks. Viņš bija galvenais ierosinātājs un gādnieks, lai Raunā uzceltu savu biedrības namu. Piedalījās organizācijās, apmeklēja teātŗa izrādes. Muižnieku ģimene atceras savu mācītāju kā iespaidīgu skolotāju, interesantu, asprātīgu un spraigu sabiedrības locekli un tās vadītāju; viņš bija visur klāt, gan sabiedrības pirmajās rindās, gan draudzes pasākumos, kuŗos atklāti neparādījās, bija kā gādīgs tēvs, lai sekmētu labo. Draudzē mācītājam bijis liels respekts, viņu cienīja un klausīja, dažreiz gan arī bijās un pārprata. Katrā ziņā viņš bija dzīvs un neaizmirstams.

*

Asinsliecinieks Ādams Jende bija spilgts mācītājs un dedzīgs latvietis, bet viņš bija arī krietns tautas audzinātājs.

Jende pats bija kāpis no zemnieka sētas uz skolotu ļaužu kārtu, un vēlējās celt savas lielās draudzes izglītību un labklājību. Viņš iesāka ar bērnu mājmācību. Vidzemē tāda pastāvēja, bet sāka panīkt. Jende to pārveidoja. Viņš izstrādāja noteikumus, norādīja, kādi Bībeles stāsti un lasāmā viela jāizmācas. Raunas mācītājs bija domājis arī par noteikumiem mājmācības pasniegšanai un tās pārraudzīšanai. Jaunā iekārta no Raunas draudzes izplatījās pa visu Vidzemi; pieņemot laika prasībām piemērotu formu, tā deva uzplaukumu un svētību.

Jende pats sarakstīja arī vairākas mācības grāmatas. Pirmā tāda satura grāmatiņa "Mājas bērniem" iznāca 1899. g. Tai sekoja četras citas - "Bērniem" 1902. g. un pēc tam otrā daļa ar to pašu virsrakstu, "Mājas mācība līdz skolas laikam" u.c. Tur atrodamas pasakas un teikas, stāsti par dažādiem apgabaliem, fabulas, pamācības, īsi dzīves apraksti, ziņas par dabu, zemi, sauli, mēnesi utml. Grāmatas kļuva populāras un ilgi palika lietošanā.

bas ļaunumu, drošsirdīgi iestājās par patiesību, dedzīgi aicināja uz labāku dzīvi.

Tuvākais kaimiņš Raunas Jendem bija Smiltenes Kundziņš, abi vērtīgi baznīcas darbinieki un abi krietni patrioti. Daudz kas tiem bija kopējs, bet bija arī atšķirības. Smiltenē no kanceles atskanēja rāma valoda, aicinot kopt sirds dārziņu, lai tas būtu glīts un saulains. Kundziņš bija miera un jūtu cilvēks. Jende, ne tikai tādēļ, ka viņš savus desmit gadus jaunāks, bija straujš dabā vispār, ass prāta cilvēks, kareivisks runātājs un cīnītājs. Kundziņam bija izlīdzinātāja dāvanas. Jende pats bija izlīdzināms. J. Ķullītis atceras kādu Jendes Lieldienu sprediķi: Var jau runāt par vispārēju augšāmcelšanos dabā, sacījis Jende, bet pasaulei jāsaņem telegramma, ka Kristus ir augšāmcēlies. Bibliskie teksti allaž bijuši izklāstīti pārskatāmi, dzīves piemēriem illustrēti. Jendem bijušas arī lielas zināšanas vēsturē, viņš bieži lietojis piemērus no senās Romas vai Grieķijas.

Dr.K. Beldavs uzrāda kādu Jendes sprediķi 1917. g. Jāņos. Redzēdams baznīcā pulciņu intelliģences, mācītājs, runādams par Jāni Kristītāju, izceļ domu: Jānis, piedalīdamies jaunas pasaules celšanā, drošsirdīgi iestājās par patiesību, nebīdamies no cietuma un nāves.

Arī Jende pats, būdams noteikts un stingrs raksturs, nekad nav lūkojies uz to, kas vienam vai otram būtu patīkams vai nepatīkams, bet droši teica visu, kas bija sakāms un nekautrējās uzstāties arī tādās sapulcēs, kur domu biedru nebija, piemēram, sava laika sinodēs un mācītāju sanāksmēs, kuŗu dalībnieki bija vai vienīgi vācieši. Prāvests E. Bergs atceras, ka reiz (Valmierā 1906. vai 1907. gadā) Rīgas Sv. Pēteŗa baznīcas virsmācītājs Kēlbrants lasījis referātu par Izraēla tautas vēsturi, bet vilcis paralēles ar latviešiem, acīm redzamā nolūkā uzbrukt. Jende atbildējis asi un nobeidzis vārdiem: Kēlbrants ir palicis vecs.

Derīgu grāmatu nodaļa Rīgā izdeva Jendes sastādīto "Ticības mācību", kas īsā laikā piedzīvoja vairākus izdevumus. Dažas šīs grāmatas daļas vēlāk izdotas atsevišķi kā "Bībeles stāsti" (1907.g.) un "Baznīcas vēsture" (arī 1907.g.). Minētos darbos Jende nesniedza nekā jauna, bet izcēlās ar skaidru valodu un noteiktību. Bībeles stāstos viņš lietoja brīvu tēlojumu, lai viela labāk paliktu skolēnu atmiņā un apziņā.

Salīdzinājuma dēļ varam pieminēt bīskapu Kārli Irbi, kuŗš dzimis tai pašā 1861. gadā, kad Ādams Jende. Arī Irbe bija sarakstījis ticības mācības grāmatas bērniem. "Mācība mājās ir ļoti svarīgs un svētības pilns darbs", saka bīskaps savas 1931. gadā atkārtotās Ticības mācības ābeces ievadā. "Vai mūsu tautai, ja šo darbu liekam novārtā vai atstājam nedarītu! Mājās liekam pamatu namam, kas celams skolā un baznīcā." Šai ziņā abi laika biedri ir vienis prātis. Taču tālāk viņu uzskati dalās. Bīskaps saka: "Es esmu noteikts pretinieks uz-

skatam, ka pasakām, laicīgām dziesmām un stāstiem jābūt par pirmbarību bērna dvēselei. Un tāpat noteikts pretinieks tādām ticības mācības grāmatām, kuŗās pasakas un Bībeles stāsti, laicīgas dziesmiņas un garīgas dziesmas, dzejnieku vai prātnieku domu graudi un Bībeles panti sakopoti tādā veidā, ka bērni vairs nevar izšķirt, kas tur Dieva vārdi un kas cilvēku sacerējumi."

Jende savā Baznīcas vēsturē pratis izcelt psiholoģiskos elementus kā cilvēka raksturus iespaido laikmets un otrādi. Izcila vieta ierādīta Mārtiņam Luteram. Rādīta latviešu tautas garīgā attīstība, ievietotas ievērojamu vīruģīmetnes. Kādā lappusē redzam Jendes skolotāju Cimzi, kas cēlies no Raunas.

Bez tam Jende vēl sastādījis Dziesmas un katechismu Vidzemes skolām, 1908.g. Tai pat gadā iznāca otra tāda grāmata Kurzemes skolām.

Bet mācītājs Ādams Jende ir sastādījis arī matēmatikas grāmatas! Rēķinu mācībai viņš 1906.g. laida klajā "Vadoni un uzdevumus" ar metodiskiem aizrādījumiem skolotājiem un vielu pirmmācības skolām. Pēc gada iznāca "Rēķini un uzdevumi tautskolām". Arī šai priekšmetā autors ienesa jaunu dzīvību. Uzdevumos lielāka dažādība; pēc iespējas tie ņemti no latviešu dzīves un izteikti skaidrā, konkrētā valodā. Jendem ir skaidri paidagoģijas pārbaudītie principi, bet viņš meklē arī jaunus, par paraugu ņemot franču mācības grāmatas, kuŗas izrakstīja no Parīzes. Liela vērība piegriezta galvas rēķiniem, lai attīstītu loģisko domāšanu un celtu prāta spējas. Čakls viņš bija skolu pārraudzīšanā un presē rakstīja par audzināšanas jautājumiem un skolu lietām. Grāmatas gāja tautā un derēja ilgi.

Lasītājs jau būs pārliecinājies par Jendes vispusīgajām darba spējām un viņa darba lielajiem panākumiem, kā arī radis zināmu ieskatu par viņa personu un raksturu. Teikto vēl varētu papildināt, pastāstīt par Jendes mūža pirmo posmu.

Jende bija pašapzinīgs, liels savā garā, rīkojās ar vērienu, brauca ar straujiem zirgiem. Katrā laikā pie viņa nevarēja piekļūt, viņš bija ievedis runas stundas. Daudziem tas nepatika, citi turēja viņu par kungu. Tāds viņš arī bija, tomēr ar siltu sirdi un lielu mīlestību uz cilvēkiem. Viņu dēļ taču viņš tā cīnījās. Arī baznīcai var būt vitalitātes pilni un dināmiski raksturi.

Jendes kandidāts stāsta, ka viņa seniors bijis liels grāmatnieks, daudz lasījis, un "gulējis grāmatās", starp citu, iemācījies franču valodu, abonējis Parīzes laikrakstu "La Matin". Tas nozīmē intensīvu garīgu darbu. Jende atkārtoti pasvītrojis, ka cilvēkam vienmēr vajagot mācīties, tikai tad tas ejot uz priekšu.

Jende daudz ceļojis pa ārzemēm, daudzas vasaras uzturoties Vakareiropā; sevišķi viņš jūsmojis par Vīni, daudz stāstījis par Šveici. Viņš bija dziļš kultūras cilvēks.

Pa Raunas mācītājmājas logu varēja redzēt senās bīskapa pils mūŗus. Jā, kādreiz Rauna bija bijusi diezgan liela pilsēta ar bīskapa sēdekli. Arī par to Jende bija sarakstījis grāmatu Raunas vēsture ar ziņām par tās senvēsturi, Broces zīmējumiem un citiem attēliem. Draugi Jendi labprāt saukuši par Raunas bīskapu.

Pirms Raunas Jende darbojies kā Rīgas apriņķa vīkārs divus gadus Lēdurgas-Turaidas un sešus mēnešus Ikšķiles draudzēs. Kandidāta gadu nokalpojis Mazsalacā un Ropažos, ordinēts 1893.g.

Teoloģisko izglītību ieguvis, kā daudzi, Tērbatas universitātē. Jende studījas sāka 1884. gadā. Līdzekļu trūkuma dēļ viņš vairākkārt bijis spiests pārtraukt studījas, bet arvien atkal pie tām atgriezies. Pēc septiņiem gadiem, kad pašam jau 30, pūles vainagojās, un viņš fakultāti beidza 1891. g. ar cand. theol. gradu. Iepriekšējā pavasarī par konkursa darbu homilētikā Jende ticis godalgots ar sudraba medaļu.

Starp tēva mājām un akadēmisko gaitu sākumu Ādams Jende trīs gadus darbojies par tautskolotāju, 1881. gadā beidzis Valkas skolotāju semināru pie Jāņa Cimzes. Vēlākā mācītāja darbā pirmā mīlestība audzināšanas laukā, kā redzējām, turpinājās.

Jende ir vidzemnieks no sākuma līdz galam. Viņa dzimtā vieta ir lauku mājas Rūjienas draudzē (Arakstiešu Puigas), un piedzimšanas laiks - 1861. gada 28./6. oktobris.

Nāve viņu pārsteidza 57 gadu vecumā, 1918. gada 24. februārī.

Bet paliek kādas devīzes piepildījums: padarītie darbi ir patīkami, un apustuļa pamācība kristīgam cilvēkam: kā mirēji, un redzi, mēs dzīvojam.

J. Rozentāls Siena laiks

PROF. EDM. ŠMITS

Kāds vārds par dogmatiem

I

Ir vairāki veidi, kā rakstīt par kristīgo ticību un dzīvi. Viens ir godbijības ceļš. Tas nozīmē - rūpīgi apskatīt un izstudēt katru vērtību. Raudzīties kā reizēm cietā forma izteic siltu un dziļu saturu. Vērot, kā problēmas sazaro, kāda gara trauksme, kādas cīņas stāv aiz tām. Kāds skaidrošanās process ir noticis, ko tas dod tagadnes cilvēkam? Kā kristīgās vērtības var pārradīt tagadējo laikmetu, izvest mūs no jucekļa? Domāju, ka latviešu lasītāji visvairāk sagaidītu šāda veida problēmu apceri.

Ir otrs ceļš - vienkārši ārdīt un noniecināt it visu, kas vien stāv sakarā ar kristīgo ticību un Baznīcu. To ceļu iet "kaŗotāji bezdievji."

Ir vēl trešais ceļš - vērot kristīgo mācību un dzīvi "no augšienes", spriest bargu un taisnīgu tiesu savu personīgo cēli cēlo atzinumu gaismā.

Ceturtais ceļš - apskatīt kristīgo mācību un dzīvi ar tādu lietišķu vienaldzību, it kā rakstītāja priekšā atrastos vesels pūrs sakaltušu zirņu, bet tie visi būtu pa vienam jāizsver, jāizmēro un jāsaliek pa maziem plauktiņiem, katrs ar savu uzrakstu. Lai tad tur kaltējas tālāk nevienam nevajadzīgi.

Domāju, kārtīgam latvietim labāk patīk abu pirmo ceļu gājēji. Tad vismaz viena lieta ir skaidra, proti, ka kristīgā ticība ir varens spēks. Tad ir jāstāv vai nu vienā vai otrā pusē, bet nevar vienkārši aiziet projām. Ja parādas kāda jauna grāmata par reliģiskajiem jautājumiem, tad lasītājs tūliņ gribēs zināt - pa kādu ceļu iet autors. Patlaban manā priekšā ir Dr. H. Biezā grāmata "Kristiānisms, nacionālisms, humānisms" (Imanta, Kopenhagenā, 1953.). Tā manī ierosinājusi dažas pārdomas. Gribu sākt ar šaurāku tēmatu, proti, par dogmatiem. Taisni šinī jautājumā latviešu lasītājam ir liels informācijas trūkums, teiksim - īsts bads. Maldoņtēva dogmatika jau sen palikusi par visretāko retumu. No kā cita lai lasītāji sagaidītu kādu nopietnu atzinumu, ja ne no autora ar kvalifikāciju sistēmatiskā teoloģijā. Tāpēc šoreiz sāksim pārdomas taisni par vienu nodaļu "Dogmatu veidošanās process un teoloģisko sistēmu laiks" (64.-69.lpp.).

Vispirms lasītājam interesētu, kas ir dogmats, kādā nozīmē šis vārds tiek lietots. Liekas, ka autora atbilde šim jautājumam būtu šais vārdos (citur citas definīcijas neredzam): "Jaundibinātajās draudzēs radās milzums dažādu praktiskas dabas jautājumu, gan par uzņemšanas kārtību draudzēs, gan par satiksmi ar citu ticību piederīgajiem. Tā sākās dažādi strīdi tikko tapušās kristīgās baznīcas sākumā. Tādi jautājumi bija: vai kristīgie drīkst ēst pagānu upuru galu? Vai kristīgais drīkst iestāties laulībā ar nekristīgo u.t.t." Turpat tālāk: "Tā radās pirmie amati: bīskapi, priesteŗi, diakoni u.c., kas risināja strīdīgos jautājumus. Dzīvā gara vietā, kas nepazīst nekādus nosacījumus, drīz radās priekšraksti un formulas, kādai ir jābūt pareizai kristīgai dzīvei un ticībai. Tā sākās lielais dogmatu veidošanas un formulēšanas laiks" (64. un 65.lpp.). Ja lasa visu šo lappusi, tad lasītājam izklausas, it kā dogmati būtu izauguši no kādām tīri ārišķīgām vecu laiku padarīšanām. Gandrīz vai jāsecina, ka dogmati būtu kādi sastinguši noteikumi no kāda veca sačabējuša kārtības ruļļa, ko bīskapi, priesteŗi un citi ietiepīgi tēvi kādreiz uzvēluši savām vientiesīgām draudzēm. Nezinu, vai autors ir tā gribējis, bet viņa vārdus ir grūti citādi izprast.

Man te nāk prātā mana paša piedzīvojums ar "dogmatiem" vēl pusaudža gados. Toreiz biju salasījies visādus jaunstrāvnieku rakstus, kas sludināja "jauno laiku", brīvību un sārtu blāzmu. Kādreiz ģimenē uzsāku pacilātu spredķi pret "vecām dogmām". Mans tēvs visu šo cēlo vārsmu izjauca vienkārši uzprasīdams: "Bet saki, dēls, kas tad tās dogmas īsti ir?" Apjuku, jo taisni par šo jautājumu vēl nebiju domājis. Man liekas, tādā pat situācijā, kā es puikas gados, ir vēl dažs labs, pēc izskata tīri prātīgs cilvēks: ka dogmas ir novecojušas, to viņš "zina", bet kas tās dogmas ir, to viņš vēl nav centies izklaušināt.

Lai raksta ko rakstīdams, vienu lietu gan var prasīt no katra autora: lai viņš nesajauc zirgu ar "knīpstangām" ne arī putru ar debess valstību. Tāpēc drusku pacilātu balsi tūliņ gribu pateikt pavisam pazīstamu un elementāru lietu, proti, ka teoloģiskiem dogmatiem gan nav nekā kopēja ar ēšanu vai dzeršanu, tie nesatur arī nekādus norādījumus līgavas vai brūtgana izvēlē. Tāpat var izlasīt biezu biezos dogmatikas kapitāldarbus un neatrast ne vārda par "uzņemšanas kārtību draudzē". Dogmati turpretim runā par Dieva valstību un par "cilvēku - grēcinieku, kas meklē pestīšanas ceļu" (D. Hallacs). Dogmatu valoda ir abstrakta, šķietami cieta un smaga. Bet teologs ir tas, kas spēj paskaidrot, kādu kodolu glabā šī cietā čaula. Dogmats ir formula, bet teologs ir tas, kas spēj pateikt, kādu vērtību skatījumu, kādu izšķiršanos (Entscheidung) apliecina šī formula. Teologs ir tas, kas spēj parādīt, ka dogmati nav dzimuši no niekiem, blēņām un sīkas ķildošanās, bet no lieliem un trāģiskiem pārdzīvojumiem.

Pašam grieķu vārdam "dogma" ir vairākas tuvas nozīmes: piem., "lēmums", "pavēle" (šās nozīmes domājams ir vecākās), "likums", tad otra: "pamatdoma" (Grundsatz), "pamatmācība" (Lehrsatz). Taču "dogmatu" kā svešvārdu vairs nevar lietot visur tur, kur ir bijis šis grieķu vārds. Piemēram, Ziemsvētku stāstā Lūkas evaņģelijā neviens tulkotājs neteiks, ka ķeizars Augusts izdevis "dogmatu", bet gan "pavēli", kaut arī grieķu tekstā ir vārds "dogma". Mēs zinātniskajā terminoloģijā vairs nevaram lietot šo vārdu visās nozīmēs, pat arī ne pirmnozīmē, bet taisni tādā, kā tas ir vispārīgi pieņemts, jo tas apzīmē kādu svarīgu parādību, ko nedrīkst sajaukt ar citu. Ko, piemēram, teiktu astronoms, ja mēs viņam gudri paskaidrotu, ka visa viņa zinātne nav nekas cits kā "vārdu došana zvaigznēm", jo grieķu "astron" nozīmē zvaigzni, bet "onoma" - vārdu. Diezi ko teiktu vēsturnieks, ja mēs viņam paskaidrotu, ka "revolūcija" nozīmē "atmugurisku kūleņošanu", jo latiņu revolvo (no kā ceļas revolutio) var nozīmēt "apgriezties", "apvelties", "velties atpakaļ", "ačgārni velties" u.t.t. Tāpēc, lai neradītu lieku jucekli, mēs paliksim pie vecās labās "dogmata" nozīmes, kāda tai parasti ir teolo-

ģijā. Proti, dogmats nozīmē kādu Baznīcas pamatmācību, kādu formulētu, pieņemtu atzinumu par Dieviško un par cilvēka dzīves augstākām vērtībām. Teiksim, ka dogmats ir teikumos, formulējumos izteikta ticīga prāta atbilde dieviškai atklāsmei. Dogmati paši nav dieviški, tie ir cilvēcīgi, bet tie stāsta par dievišķo. Dogmatika mums evaņģeliski ticīgajiem nav pati nemaldīga "svētā mācība" (sacra doctrina), kā Romas katoļiem, bet tā ir mācība par svētumu. To ir formulējis cilvēka prāts, bet ja mēs mīlam Baznīcu, tad mēs esam gatavi ticēt, ka tur ir patiesība, jo Dievs nāk talkā cilvēku prāta vājībām.

Autors solās "lielos vilcienos" raksturot "galvenos problēmu kompleksus" (65.lpp.). Mums tādā gadījumā ir tiesības turēt autoru pie vārda, kā arī pašiem uzstādīt kādas prasības, proti: a) lai viņš patiešām rādītu lielās, galvenās problēmas, vienalga cik īsi un cik vienkārši, b) lai tās parāda tīrā nesagrozītā veidā; var piedot, ja ko pataisa pārāk vienkāršu, vienkāršāku nekā tas patiesībā ir; nevar piedot, ja iztaisa kaut ko pavisam citu, ja tīši sagroza un izmežģī.

M Ū S U D I E N Ā S

PASAULES BAZNĪCU SANĀKSME EVANSTONĀ

Kā jau ziņots š.g. Mājas Drauga marta nr-ā, augustā Čikāgas priekšpilsētā Evanstonā gaidāms notikums ar tālejošu nozīmi baznīcas dzīvē: no 15.-31. tur sanāk Pasaules baznīcu padomes pilsapulce. Šī gada sākumā tai bija pieteikti jau 600 oficiālo delegātu no 161 protestantu un ortodokso baznīcas 48 valstīs, kas ir padomes locekles, bet kopējo delegātu un t.s. oficiālo viesu skaitu vērtē ap 2000.

Šī ir otrā Pasaules baznīcu padomes pilnsapulce - atceramies, ka pirmā pirms 5 gadiem sanāca Amsterdamā - un tai būs jāvienojas par svarīgiem baznīcas dzīves jautājumiem, ieskaitot tīri politiskas, saimnieciskas un rasu problēmas, kam sakars ar kristieša atbildību šinīs sektoros un līdz ar to Dieva priekšā.

Pārrunas paredzētas sešās atsevišķās diskusiju grupās, kur diskutēs par speciāliem tēmatiem: 1) par kristiešu vienību Kristū un sašķeltību daudzajās baznīcās, 2) par misijas darbu pie ārpus baznīcas stāvošiem, 3) par sabiedrības atbildību pasaules perspektīvā, ņemot it īpaši vērā sociālās dzīves jautājumus, 4) par kristiešu stāju politiskos un starptautiskos jautājumos, arī šeit cīnoties par vienību un iecietību, 5) par baznīcas stāju rasu un etniskā saspīlējumā, 6) par kristieša aicinājumu mūsu dienu dzīvē. -

Sanāksmi atklās 15. augustā ar lielu oikūmenisku "ticības festivalu", kam par notikuma vietu izraudzīts Karavīru stadions (Soldiers' Field) Čikāgā. To ievadīs ar sanāksmes dalībnieku gājienu un dievvārdiem, kam sekos dažādi priekšnesumi. Apmeklētāju skaitu šinī sarīkojumā sagaida ne mazāku par 100.000. Padomes sesiju laikā Čikāgā bez tam būs atvērta reliģiskās mākslas izstāde un 19. augustā paredzēts garīgas mūzikas festivals Ravinijas priekšpilsētā. - Rēķina, ka pilnsapulces delegāti pārstāvēs 172 milj. kristiešu, kas izkaisīti pa dažādām pasaules malām.

J.St.

LATVIEŠU MĀCĪTĀJU UN DR. PĀRSTĀVJU SANĀKSME ČIKAGĀ

ASV vidienas steitu latviešu mācītāju un draudžu un dievkalpojumu kopu pārstāvju sanāksme Čikagā 29. un 30. maijā bija pulcējusi vairāk kā 50 dalībniekus. Sanāksmi ar svētbrīdi atklāja archibīskapa vietnieks prāv. J. Ķullītis, pēc kam māc. O. Gulbja vadītai Bībeles stundai par 1. Jāņa vēstules 4. nodaļu sekoja plaša darba kārtība, kuŗā ar pārskatiem vai referātiem piedalījās zvēr. adv. P. Eglītis, prāv. J. Ķullītis, prāv. J. Ozols, māc. P. Nesaule u.c. No prāv. J. Ķullīša sniegtā pārskata par iepriekšējo gadu redzam, ka garīgā dzīve nostiprinājusies un augusi. Ļoti nozīmīgs ir bijis jaunatnes darbs, un ar prieku konstatējams, ka svētdienas skolas austrumu piekrastē un vidienē ir gandrīz pie visām draudzēm, tomēr par nožēlošanu tikai ap 50% vecāku sūta tajās savus bērnus. Rosība valda arī garīgās literātūras laukā. Ar pateicību atzīmējams, ka Britu bībeles biedrības apgādā jaunā izdevumā iznākusi Jaunā Derība kopā ar Psalmiem. Jaunais Dziesmu grāmatas izdevums drīz būs izpārdots. Padomā ir jauns emendēts Vecās Derības izdevums. Jauni impulsi šinī laukā gaidāmi arī, nodibinoties un sākot savu darbu kristīgu rakstu apgādam "Sējējs", doc. E. Ķiploka vadībā. Pirmā apgāda izdotā grāmata - prof. K. Kundziņa "Mūsu ticība" saņēmusi Kultūras fonda prēmiju un drīz būs izpārdota. Ar atzinību prāv. J. Ķullītis savā ziņojumā novērtēja arī "Mājas Drauga" darbību, lūdzot mācītājus un draudžu pārstāvjus veltīt vairāk uzmanības šim izdevumam.

Baznīcas palīdzības darba vadība atradusies māc. Alb. Ozola rokās. Uz Eiropu pag. gadā nosūtīts ap $18.000. - naudā, bez tam mantas pāri par $4000.- vērtībā. Vietējai palīdzībai latviešu draudzes izdevušas tuvu pie $6000.-, bez tam pāri par $1500.- varēts veltīt speciāliem mērķiem.- No draudžu locekļu turpmākās atsaucības atkarājas, vai un kādā mērā karitātīvais darbs varēs iet plašumā. Ir daudz gaidītāju, kas cer uz mūsu palīdzību, un nepieciešamības ir lielas. Tādēļ siltas sirdis un palīdzīgas rokas būs vajadzīgas arī šinī gadā un turpmāk.

No atsevišķajiem referātiem vēl gribas atzīmēt māc. R. Zariņa pārskatu par dzimtenes baznīcas stāvokli aiz dzelzs aizkara (sk. Mājas Drauga jūnija nr-ā). Ar personīgi savāktām interesantām ziņām par dzimtenē palikušajiem mācītājiem šo pārskatu papildināja doc. E. Ķiploks.

Referāti un pārskati izraisīja dzīvu domu izmaiņu, un, kaut gan izteiktie viedokļi dažreiz bija atšķirīgi, konferences dalībnieku pūliņi bija virzīti kopīgā lielā darba sekmēšanai un pašreizējai situācijai piemērotu atrisinājumu atrašanai. Jo bieži darbojoties neierastos apstākļos, gribam tomēr visi strādāt par godu Dievam, kuŗš līdz šim mūs ir žēlīgi glābis un svētījis.

FORM No. 3547 Requested

MĀJAS DRAUGS
DIVISION OF AMERICAN MISSIONS
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Illinois

Return postage guaranteed

Mācītāju un draudžu pārstāvju sanāksmei vēl bija tā lielā nozīme, ka atkal atjaunojās personīgais kontakts un radās daža jauna saite viena darba darītāju pulkā. Nozīmīga bija arī esošā stāvokļa apzināšanās un šo reālitāšu ielāgošana.

Beigās sanāksmes dalībnieki un draudžu locekļi sastapās konferences noslēguma dievkalpojumā, pieminot sirmā archibīskapa tēva 55 svētīga darba gadus mācītāja amatā. Tajā visi zemojamies Dieva priekšā, izlūgdamies Viņa vadību un svētību.

Vienā laikā ar Čikagas konferenci notika arī ASV rietumu steitu latv. mācītāju un dr. pārstāvju sanāksme archibīskapa vietnieka prof. K. Kundziņa vadībā.

J. S.

TAUTA ZEM DIEVA

Kopš pag. gadu simteņa deviņdesmitajiem gadiem amerikāņu skolās mācības sākas ar uzticības solījumu Savienoto Valstu karogam: Kājās piecēlušies un ar labo roku uz sirds, bērni skaita: "Es apsolos būt uzticīgs Amerikas Savienoto Valstu karogam un republikai, par kuŗu tas stāv; viena tauta, nedalāma, ar brīvību un taisnību visiem." Solījumam seko Savienoto Valstu himna.

Solījuma teksts, kuŗa galvenais autors ir jaunatnes rakstnieks Frensis Belamijs (Francis Bellamy of Rome, N.Y.), pirmo reiz publicēts 1892. gadā jaunatnes žurnāla The Youth's Companion 8. septembŗa numurā un vēlāk pāris reizes rediģēts. Ievērojot to, ka ārzemēs dzimušos bērnus vārdi "Savienoto Valstu karogam" varētu mulsināt, 1923. gadā tos aizvietoja vārdiem "manam karogam", bet jau nākošajā gadā solījuma teksts kļuva vēl noteiktāks. Tā jaunā versija skanēja: "Amerikas Savienoto Valstu karogam."

Š.g.maijā tautas vietnieku nama tieslietu apakškomiteja vienbalsīgi nolēma iesniegt kongresam ieteikumu, lai ar likumu tiktu noteikts, ka aiz vārdiem "viena tauta" solījuma tekstā tiktu iesprausts "zem Dieva" (one nation under God). Jaunā teksta revizijas autors Mičigenas demokrāts Luijs C. Rabauts savu viedokli izteica apmēram šādos vārdos: "Demokrātija bez Visaugstākā nav domājama."

9.726.391 BĪBELES VIENĀ GADĀ

Amerikas Bībeles biedrība savā 138. gada pārskatā ziņo, ka pēdējo piecu gadu laikā Savienotajās Valstīs izplatīto Bībeļu skaits pieaudzis par 140%. 1953. gadā sasniegts rekordskaitlis - 9.726.391.

KRISTUS UN VĒSTURNIEKI

Iecerējusi izdot jaunu vēstures grāmatu, pazīstamā izdevniecība Grosset & Dunlop 28 vēsturniekiem, audzinātājiem un žurnālistiem lūdza klasificēt simts svarīgākos vēstures notikumus. Aptaujas rezultāts ir zīmīgs. Pirmajā vietā: Kolumbs atklāj Ameriku. Otrajā vietā: Gūtenberga grāmatu spiestuve. Trešajā vietā minēti veseli vienpadsmit svarīgi notikumi, ceturtajā: Savienoto Valstu konstitūcija stājas spēkā, ēteris dod iespēju operēt bez sāpēm, Rentgena uzņēmumi, brāļu Raitu lidmašīna lido un - - Jēzus Kristus krustā sists.

Izdevējs: NLC, Division of American Missions, 327 S. LaSalle, Chicago Ill.
Redaktors: māc. Osvalds Gulbis
Abonēšanas maksa $2.00 par 1 gadu.